

3.3 Postup v rámci metody kolizní a vzorový příklad na aplikaci

Postup při aplikaci kolizní metody je možné popsat následovně

- a) Soudce konstatuje na základě procesních norem fóra svou pravomoc/příslušnost (viz skriptum věnované soudnictví).
- b) Soudce kvalifikuje skutkový stav či otázku. Konstatuje, o jaký právní institut či právní otázku se jedná.
- c) Poté podřadí situaci pod kolizní normu (rozsah kolizní normy se střetne s kvalifikovanou skutečností).
- d) Pomocí hraničního určovatele nalezne právní řád, kterým se případ řídí.
- e) Zjistí jeho obsah, aplikuje příslušné normy a rozhodne situaci.
- f) V případě, že existuje tuzemská imperativní norma, aplikuje ji přednostně před zahraničním právem. To je ve své aplikaci tímto omezeno. Další korekce mohou vyplývat z přihlídnutí k imperativním normám místa plnění (při aplikaci nařízení Řím I) nebo výhrady veřejného pořádku.

Postup v konkrétním případě

Český obchodník a německý obchodník uzavřeli v lednu 2020 smlouvu o dodávce plexiskla. Německý obchodník zboží dodal, český mu nezaplatil kupní cenu. Německý obchodník zažaluje spor u českého soudu.

Příslušný postup je následující:

Ad A: na základě Nařízení Brusel Ibis (nařízení upravující otázku příslušnosti soudu a uznání a výkonu rozhodnutí) konstatuje český soudce svou pravomoc (příslušnost).

Ad B: soudce konstatuje s přihlídnutím ke znakům, které vztah vykazuje, že se jedná o závazek ze smlouvy, na které v rovině kolizní vzhledem k předmětu a době působnosti dopadá Nařízení Řím I (na smlouvy uzavřené po 17. 12. 2009 se používá Nařízení Řím I. Na smlouvy uzavřené před tímto datem Římská úmluva. Na smlouvy uzavřené před 1. 6. 2007 se používá ZMPS. Současně ve smlouvě bylo vyloučeno použití Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží).

Ad C: soudce konstatuje, že vzhledem k tomu, že nelze aplikovat článek 3 (volba práva), bude aplikován článek 4 odst. 1 písm. a).

Ad D: právním řádem zde určeným je právní řád státu sídla prodávajícího.

Ad E: tímto právním řádem je anglické právo. Soudce zjistí jeho obsah a spor rozhodne.

Ad F: Pokud existuje česká imperativní norma, která na vztah dopadá, zohlední její dopad. Podobné by bylo možné učinit z titulu vyhrady veřejného pořádku. Zohlednit by také bylo možné imperativní normy místa plnění závazku).

3.4 Další materiály ke studiu

3.4.1 Kontrolní otázky a příklady

1. Na jakou základní otázku je schopna odpovědět metoda kolizní. Formuluj tuto otázku v následujícím příkladu:
Strana A, podnikatel mající sídlo na území ČR, a strana B, podnikatel mající sídlo na území Švýcarska, uzavřeli kupní smlouvu. Strana A neplní, strana B chce podat žalobu, v níž se bude domáhat náhrady škody.
2. Je schopna metoda kolizní odpovědět na otázku, kdy a jak je určitá osoba povinna zaplatit kupní cenu za zboží, které si objednala na základě platně uzavřené smlouvy? Pokud ne, odpověz, na jakou otázku je schopna tato metoda odpovědět.
3. Jaké zásady platí pro aplikaci kolizních norem a práva, na které odkazuje?
4. Je z pohledu českého práva pravdivé tvrzení: „Záleží na úvaze soudce, zda bude či nebude aplikovat v případě vztahu s mezinárodním prvkem, normy mezinárodního práva soukromého (kolizní normy)“.
5. Je z pohledu českého práva pravdivé tvrzení: „Ano, kolizní norma sice odkazuje na rakouské právo. Ale z pohledu českého práva jde o skutečnost, kterou musí strana dokázat. Není povinností soudce zjišťovat obsah rakouského práva“.
6. Popiš postup soudu v případě, kdy spor obsahuje tzv. mezinárodní prvek.
7. Česká kolizní norma odkazuje na právní řád státu, který neumožňuje určit výživné nemanželskému dítěti. Je nutné aplikovat tento právní řád? Jaké způsoby obrany zná české právo?

8. Rozeber ustanovení § 4 ZMPS. K čemu slouží? Které předpisy naplňují zejména pojem „základní zásady společenského a státního zřízení a právního řádu, na nichž je nutné bez výhrady trvat“?
9. Česká kolizní norma odkazuje na právní řád, který umožňuje rozvod manželství jen v případě, že návrh podá manžel. Bude takovéto právo aplikováno? Pokud ne, uveď, o který institut se můžeš opřít.
10. Pokus se určit rozdíl v zacházení se soukromoprávními vztahy s mezinárodním prvkem a veřejnoprávními vztahy s mezinárodním prvkem.
11. Jaký název se využívá pro normy, které zasahují soukromoprávní vztah, vynucují si svou aplikaci, avšak neupravují tyto vztahy přímo.
12. Firma mající sídlo na území ČR uzavřela smlouvu s firmou nacházející se na území Arménie. Předmětem smlouvy byly dodávky vojenského materiálu. Smlouva se má řídit arménským právem. V mezidobí je v ČR přijata norma zakazující bez speciálního souhlasu ministerstva vývoz výše uvedeného materiálu. Posuď:
 - vliv volby právo na daný problém,
 - proč se v případě sporu bude před českým soudem bez dalšího a přednostně aplikovat norma zakazující vývoz a způsobující nemožnost plnění?
13. Jak by se změnila situace v případě, kdy by šlo o arménskou normu zakazující dovoz?
14. Jak by se změnila situace v případě, kdy by šlo o normy států hraničících s Arménií a zakazujících dovozy vojenského materiálu do tohoto státu?
15. Rozeber článek 9 nařízení Řím I. O kterých normách tento článek hovoří. Uveď příklady z české právní úpravy takovýchto norem. Existuje podobná norma v ZMPS?